

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

ІХ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(присвячена пам'яті професора
Григорія Євтієвича Мазнева)

«УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ»

ЧАСТИНА 1

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

ІХ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(присвячена пам'яті професора
Григорія Євтіювича Мазнева)

«УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ»

ЧАСТИНА 1

06-07 березня 2025 року

Харків – 2025

Управління розвитком соціально-економічних систем: Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції (присвячена пам'яті професора Григорія Євтієвича Мазнева). (м. Харків, 06-07 березня 2025 року). Харків : ДБТУ. Ч. 1. 2025. 804 с.

ГОЛОВА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ

В.М. МИХАЙЛОВ

– проректор з наукової роботи ДБТУ, доктор технічних наук, професор.

ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ:

М.А. СЕРІК

– проректор з науково-педагогічної роботи ДБТУ, кандидат технічних наук, доцент;

Ю.М. САГАЧКО

– завідувачка кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, кандидат економічних наук, доцент.

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ:

В.І. АРАНЧІЙ

– перший проректор Полтавського державного аграрного університету, професор;

І.Г. БРИТЧЕНКО

– проректор з міжнародних зв'язків, професор Університету менеджменту безпеки в Кошице (Словаччина), доктор економічних наук, професор;

С.І. ВАСИЛШИН

– директор Інституту обліку і фінансів НААН, провідний науковий співробітник ННЦ «Інститут аграрної економіки», доктор економічних наук, професор;

Н.М. ВДОВЕНКО

– завідувачка кафедри глобальної економіки НУБіП, доктор економічних наук, професор;

Т.А. ВЛАСЕНКО

– завідувачка кафедри економіки підприємства та організації бізнесу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, доктор економічних наук, професор;

О.В. ГРІДІН

– доцент кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, кандидат економічних наук, доцент;

Ю.І. ДАНЬКО

– проректор з наукової роботи СНАУ, доктор економічних наук, професор;

С.О. ЗАЙКА

– професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, кандидат економічних наук, професор;

С.М. КВАША

– проректор з навчальної та виховної роботи НУБіП, доктор економічних наук, професор, академік НААНУ;

І.О. КРЮКОВА

– завідувачка кафедри обліку і оподаткування ОДАУ, доктор економічних наук, професор;

Т.М. ЛОЗИНСЬКА

– завідувачка кафедри публічного управління та адміністрування ПДАУ, доктор наук з державного управління, професор;

О.С. МАКОВОЗ

– професор кафедри менеджменту Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», доктор економічних наук, професор;

О.В. МАНДИЧ

– професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування ДБТУ, доктор економічних наук, професор;

А.В. МОСКАЛЕНКО

– декан факультету менеджменту, адміністрування та права ДБТУ, доктор юридичних наук, професор;

С.І. МІНЕНКО

– завідувачка відділу аспірантури та докторантури, Голова Ради молодих вчених ДБТУ, членкиня РМВ при ХОБА, доктор філософії, доцент;

В.М. НАГАЄВ

– професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, доктор педагогічних наук, професор;

В.С. НІЦЕНКО

– професор кафедри підприємництва та маркетингу, Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, доктор економічних наук, професор;

Г.П. ПАСЕМКО

– професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, доктор наук з державного управління, професор;

РАФАЛ РЕБІЛАС

– проректор з міжнародних питань, академія ВСБ, Домброва-Гурнича, Республіка Польща;

ЯЦЕК СКУДАРСКИ

– доктор-інженер, Варшавський університет природничих наук – SSGW, Республіка Польща;

О.В. СМІГУНОВА

– в.о. вченого секретаря Інституту тваринництва Національної академії аграрних наук України, кандидат економічних наук, доцент;

І.Б. ЯЦІВ

– професор кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності ЛНУП, доктор економічних наук, професор;

А.М. ЯЦУН

– професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, доктор економічних наук, професор.

**ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ І
НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ УСТАНОВ, СПІВРОБІТНИКИ ТА
ЗДОБУВАЧІ ЯКИХ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У КОНФЕРЕНЦІЇ:**

- *Державний біотехнологічний університет*
- *Delft University of Technology, Delft, Netherlands*
- *Warsaw University of Life Sciences, Warsaw, Poland*
- *Kuyavian-Pomeranian Academy, Bydgoszcz, Poland*
- *University of Economics and Humanities in Bielsko-Biala, Poland*
- *Бердянський державний педагогічний університет*
- *Вищий навчальний заклад
«Університет економіки та права «КРОК»*
- *Відокремлений підрозділ національного університету
біоресурсів і природокористування України
«Бережанський агротехнічний інститут»*
- *Відокремлений підрозділ Національного університету
біоресурсів і природокористування України
«Ніжинський агротехнічний інститут»*
- *Відокремлений структурний підрозділ
«Івано-Франківський фаховий коледж Львівського
національного університету природокористування»*
- *Відокремлений структурний підрозділ
«Інститут інноваційної освіти Київського
національного університету будівництва і архітектури»*
- *Відокремлений структурний підрозділ
«Тлумецький фаховий коледж Львівського
національного університету природокористування»*
- *Відокремлений структурний підрозділ
«Харківський фаховий коледж харчової промисловості
Державного біотехнологічного університету»*

- Відокремлений структурний підрозділ
Уманський фаховий коледж технологій та бізнесу
Уманського національного університету садівництва
- Вінницький національний аграрний університет
- Вінницький національний технічний університет
- Волинський національний університет імені Лесі Українки
- Громадська організація «Міжнародна
фондація освітян та науковців»
- Громадської організації «Професійна організація аудиторів,
бухгалтерів та викладачів обліково-контрольних дисциплін»
- Державна митна служба України
- Державна установа «Інститут економіки
та прогнозування НАН України»
- Державна установа «Інститут регіональних
досліджень імені М.І. Долішнього НАН України»
- Державна установа «Інститут ринку і
економіко-екологічних досліджень НАН України»
- Державне підприємство «Науково-дослідний
та конструкторсько-технологічний
інститут трубої промисловості ім. Я.Ю. Осади»
- Державний вищий навчальний заклад
«Приазовський державний технічний університет»
- Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
- Державний податковий університет
- Державний торговельно-економічний університет
- Державний університет «Житомирська політехніка»
- Державний університет «Київський авіаційний інститут»

- *Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку*
- *Державний університет інфраструктури та технологій*
- *Дніпровський державний технічний університет*
- *Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара*
- *Дніпропетровський науково-дослідний інститут судових експертиз Міністерства юстиції України*
- *Донбаська державна машинобудівна академія*
- *Донбаська національна академія будівництва і архітектури*
- *Донецький державний університет внутрішніх справ*
- *Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка*
- *Дунайський інститут водного транспорту
Державного університету інфраструктури та технологій*
- *Запорізький національний університет*
- *Західноукраїнський національний університет*
- *Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу*
- *Ізмаїльський державний гуманітарний університет*
- *Інститут демографії та проблем
якості життя НАН України*
- *Інститут економіки промисловості НАН України*
- *Інститут тваринництва НААН України*
- *Інституту кліматично орієнтованого
сільського господарства НААН*
- *Київський кооперативний інститут бізнесу і права*
- *Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана*

- Київський національний університет імені Тараса Шевченка
- Київський національний університет технологій та дизайну
- Київський університет інтелектуальної власності та права
- Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
- Липківатівський аграрний фаховий коледж
- Позівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу
- Луганський національний університет імені Тараса Шевченка
- Луцький національний технічний університет
- Львівська філія ПВНЗ «Європейський університет»
- Львівський державний університет внутрішніх справ
- Львівський інститут Міжрегіональної академії управління персоналом
- Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького
- Львівський національний університет природокористування
- Львівський національний університет імені Івана Франка
- Львівський торговельно-економічний університет
- Маріупольський державний університет
- Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
- Миколаївський національний аграрний університет
- Науково-дослідний інститут правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України

- *Науково-дослідний центр
індустріальних проблем розвитку НАН України*
- *Національна академія аграрних наук України*
- *Національна академія Національної гвардії України*
- *Національна академія Служби безпеки України*
- *Національний аерокосмічний університет імені
М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»*
- *Національний інститут стратегічних досліджень*
- *Національний лісотехнічний університет України*
- *Національний науковий центр
«Інститут аграрної економіки»*
- *Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»*
- *Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*
- *Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»*
- *Національний транспортний університет*
- *Національний університет «Запорізька політехніка»*
- *Національний університет «Львівська політехніка»*
- *Національний університет біоресурсів і
природокористування України*
- *Національний університет водного
господарства та природокористування*
- *Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова*
- *Національний університет харчових технологій*
- *Одеський національний економічний університет*

- *Одеський національний технологічний університет*
- *Одеський національний університет імені І.І. Мечникова*
- *Північноукраїнський інститут імені Героїв Крут
Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний
заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом»*
- *Поліський національний університет*
- *Полтавський державний аграрний університет*
- *Полтавський університет економіки і торгівлі*
- *Приватне акціонерне товариство «Вищий навчальний
заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом»*
- *Приватний вищий навчальний заклад «Вінницький
інститут конструювання одягу і підприємництва»*
- *Приватний вищий навчальний заклад Бориспільський
інститут муніципального менеджменту при
Міжрегіональній академії управління персоналом*
- *Приватний вищий навчальний заклад
«Європейський університет»*
- *Приватний заклад вищої освіти «Міжнародний
класичний університет імені Пилипа Орлика»*
- *Приватний заклад вищої освіти
«Харківський технологічний університет «ШАГ»*
- *Прикарпатська державна сільськогосподарська дослідна
станція Інституту сільського господарства Карпатського
регіону національної академії аграрних наук України*
- *Рівненський державний гуманітарний університет*
- *Сумський державний педагогічний
університет імені А.С. Макаренка*
- *Сумський державний університет*
- *Сумський національний аграрний університет*

- *Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова*
- *Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля*
- *Товариство з обмеженою відповідальністю «Аудиторська фірма «КАПІТАЛ ГРУП»*
- *Товариство з обмеженою відповідальністю «ГАЛЕОН»*
- *Товариство з обмеженою відповідальністю «Епіцентр»*
- *Український державний університет залізничного транспорту*
- *Український державний університет імені Михайла Драгоманова*
- *Український державний університет науки і технологій*
- *Український науково-дослідний інститут продуктивності агропромислового комплексу*
- *Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини*
- *Уманський національний університет садівництва*
- *Університет митної справи та фінансів*
- *Харківський інститут ПрАТ ВНЗ «МАУП»*
- *Харківський національний автомобільно-дорожній університет*
- *Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця*
- *Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна*
- *Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова*
- *Харківський національний університет радіоелектроніки*
- *Харківський соціально-економічний фаховий коледж*

- *Херсонський державний аграрно-економічний університет*
- *Херсонський національний технічний університет*
- *Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут*
- *Хмельницький національний університет*
- *Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова*
- *Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка*
- *Центральноукраїнський національний технічний університет*
- *Черкаська філія ПВНЗ «Європейський університет»*
- *Черкаський державний технологічний університет*
- *Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького*
- *Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича*
- *Чернівецький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету*

МАЗНЄВ ГРИГОРІЙ ЄВТІЙОВИЧ (1940-2017)

**Шановні учасники конференції,
колеги та гості!**

Сьогоднішня конференція має особливе значення, адже вона присвячена світлій пам'яті видатного науковця, талановитого педагога, блискучого організатора та справжнього патріота вітчизняної науки – **професора Григорія Євтієвича Мазнева.**

Його життєвий шлях – це яскравий приклад незламної волі, наполегливості та відданості своїй справі.

Григорій Євтієвич народився 1 січня 1940 року в селищі Зелений Гай, що в Курській області. У ранньому дитинстві він залишився без батьків, але це не зламало його дух. Навпаки, важкі життєві обставини лише загартували його характер, навчили самостійності, відповідальності та прагненню до знань. Завдяки своїй наполегливості він успішно закінчив з відзнакою **Харківський інститут механізації та електрифікації сільського господарства (ХІМЕСГ)** та розпочав свій професійний і науковий шлях.

Професор Мазнев зробив неоціненний внесок у розвиток освіти та науки. Протягом **44 років він очолював кафедру організації виробництва, бізнесу та менеджменту**, яка під його керівництвом була визнана зразковою та нагороджена **Почесною Грамотою Ради Міністрів СРСР**. Завдяки його зусиллям 8 квітня 1997 року було **створено факультет менеджменту** та відкрито чотири нові економічні спеціальності. Його діяльність на посаді декана факультету принесла йому заслужене визнання – у 1999 році він став дипломантом, а у 2000 році переможцем престижного конкурсу «Вища школа Харківщини – кращі імена» у номінації «Кращий декан».

Завдяки унікальному баченню майбутнього освіти та науки у 2010 році на базі факультету менеджменту було засновано **Навчально-науковий інститут бізнесу і менеджменту**, який Григорій Євтієвич очолював майже 20 років. Його прогресивні ідеї, новаторські підходи та організаторський талант стали основою для виховання поколінь успішних фахівців.

Наукова діяльність професора Г.Є. Мазнева охоплювала широкий спектр досліджень. Він є автором **понад 500 наукових праць, 60 авторських свідоцтв і патентів на винаходи**. Його унікальні методики та дослідження знайшли практичне застосування у розвитку сільськогосподарського виробництва та менеджменту. Він одним із перших у системі агропромислового комплексу ініціював **впровадження підприємницької освіти для студентів технологічних і інженерних спеціальностей**, розробивши **структуровану програму підготовки підприємців**, яка включала програму елітарної освіти бізнес-лідерів.

Визначним досягненням професора Г.Є. Мазнева стало **створення у 2006 році науково-дослідної лабораторії «Обґрунтування інноваційних агротехнологій»**. Під його керівництвом у лабораторії було розроблено та впроваджено у виробництво інноваційні ресурсозберігаючі технології вирощування зернових, кормових, технічних та овочевих культур. Ці технології отримали широке визнання на національному та міжнародному рівні – у 2006-2015 роках сім книг з описом розроблених методик здобули **сім золотих медалей на всеукраїнських конкурсах «Кращий вітчизняний товар року»**. А у 2009 році лабораторія була **нагороджена двома золотими медалями міжнародної виставки «Агро-2009»** за активну інноваційну діяльність у сільському господарстві.

Григорій Євтієвич Мазнев був не лише видатним ученим та викладачем, а й чудовим наставником, який виховав багато поколінь науковців та управлінців, ставши **прикладом справжнього лідера**, що вмів надихати,

підтримувати та спрямовувати молодь до нових звершень. Його людяність, принциповість, доброзичливість та безмежна любов до своєї справи зробили його одним із найшанованіших науковців свого часу.

За свої заслуги Григорій Євтіювич отримав численні **державні нагороди**, серед яких:

- Почесне звання «Заслужений працівник освіти України» (2005);

- Медаль «За трудову відзнаку» (1986);

- Медаль «Ветеран праці» (1987);

- Нагрудний знак «Винахідник СРСР» (1984);

- Знаки «Відмінник освіти України» (2000) та «Відмінник аграрної освіти та науки України» (2003);

- Знак пошани (2003);

- численні Почесні грамоти Міністерства освіти і науки України та Міністерства аграрної політики України.

Григорій Євтіювич Мазнев залишив після себе не лише велику наукову спадщину, а й світлу пам'ять у серцях тих, хто мав честь працювати з ним, навчатися у нього чи просто спілкуватися. Він був і залишається яскравим прикладом того, як **відданість науці, освіті та людям** здатна змінювати світ на краще.

Сьогодні, коли ми зібралися для обговорення актуальних проблем управління соціально-економічними системами, ми не лише вшановуємо пам'ять видатного науковця, а й продовжуємо його справу – справу освіти, науки, прогресу.

Нехай ця конференція стане ще одним кроком до розвитку тих ідей, які професор Г.Є. Мазнев втілював у життя.

Світла пам'ять Григорію Євтіювичу Мазневу!!!

Секція

*Сучасний менеджмент та
стратегічне управління
розвитком соціально-
економічних систем на
мікро -, мезо - та
макрорівнях*

Отже до основних аспектів зазначеного взаємозв'язку можемо віднести. По-перше, синергію – інноваційна стратегія визначає, які саме інновації необхідні для досягнення цілей розвитку, а стратегія розвитку забезпечує загальну спрямованість та контекст для впровадження цих інновацій. По-друге, адаптивність – інновації допомагають підприємству адаптуватися до змін у ринковому середовищі, в той час як стратегія розвитку забезпечує гнучкість та можливість швидкого реагування на нові виклики. По-третє, підтримку – стратегія розвитку забезпечує необхідну підтримку для реалізації інновацій, включаючи фінансування, навчання персоналу та управління інноваційними проєктами. По-четверте, моніторинг та оцінку, адже взаємодія між інноваційною стратегією та стратегією розвитку включає постійний моніторинг результатів та внесення коригувань для досягнення поставлених цілей.

Таким чином, інноваційна стратегія та стратегія розвитку підприємств взаємодоповнюють одна одну, забезпечуючи всебічний підхід до досягнення стійкого зростання та довгострокового успіху. Вони створюють синергію, що дозволяє промисловим підприємствам бути адаптивними, ефективними та конкурентоспроможними у сучасних мінливих умовах економічного, політичного та соціального середовища в Україні.

УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНОЮ БЕЗПЕКОЮ ЯК ЧИННИК СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЙ

Воронюк Є.В., викладач,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1635-7421>

Незважаючи на те, що вперше феномен корпоративного шахрайства було описано ще у 1939 році Едвіном Х. Сазерлендом, навіть сьогодні, майже через 100 років він являє собою актуальну проблему для бізнесу.

Корпоративна безпека це широкий перелік заходів спрямованих на формування системи контролю за діяльністю компанії, з особливою увагою до персоналу. Verizon Data Breach Investigations Report (DBIR)

2023 з'ясували що 20 % всіх витоків даних трапляються через співробітників або підрядників, а більшість цих випадків пов'язана із недостатньою перевіркою персоналу при наймі [1].

Дослідження 2024 року показало, що 89 % випадків шахрайства серед співробітників / співвласників пов'язані із привласненням активів. Приведені статистичні дані також демонструють зв'язок між розміром організації та ризиком шахрайства серед співробітників (з'ясовано за кількістю справ, які автори досліджували в рамках підготовки звіту): до 100 співробітників – 21 %; від 100 до 999 співробітників – 22 %; від 1000 до 9999 співробітників – 31 %; 10000 і більше співробітників – 26 %. Також дослідники прийшли до висновку, що 32 % шахрайства серед співробітників трапляються через нестачу методів внутрішнього контролю, а 19 % через ігнорування або «обхід» існуючих процедур та правил внутрішнього контролю [2].

В таких умовах постає доволі актуальне питання боротьби із шахрайством, особливо для компанії які реалізують свою діяльність на міжнародних ринках. Це обумовлено як нормативно-правовими особливостями та наслідками від шахрайських дій, так і негативним впливом на ділову репутацію компанії серед іноземних партнерів.

Відповіддю Західного співтовариства на ці виклики став комплаєнс-контроль. Слід зауважити, що для розвитку міжнародної діяльності запровадження комплаєнс контролю в компаніях є необхідністю, не тільки через підвищення капіталізації самої компанії а і через те, що він сам по собі є умовою виходу на нові ринки та допомагають залучати інвестиції. Так, на Західних ринках, зокрема в США та Великій Британії все частіше вимагається наявність комплаєнс контролю в компанії для її відповідності стандарту COSO [3] та закону Sarbanes-Oxley Act of 2002 (SOX) [4], які є ключовими елементами систем внутрішнього контролю та корпоративного управління, особливо в контексті фінансової звітності та запобігання шахрайству.

COSO [3] - це організація, яка розробила «framework» для внутрішнього контролю, управління ризиками та боротьби з шахрайством. Найбільш відомим стандартом COSO є COSO Internal Control – Integrated Framework, який використовують компанії для створення ефективних систем внутрішнього контролю.

COSO Framework складається з п'яти компонентів, які забезпечують ефективний внутрішній контроль:

- контрольне середовище – це основа системи внутрішнього контролю, що включає корпоративну культуру, етику, цінності та керівництво;

- оцінка ризиків – компанія повинна ідентифікувати та аналізувати ризики, які можуть перешкодити досягненню її цілей;

- контрольні дії – політики та процедури, які допомагають мінімізувати ризики;

- інформація та комунікація – компанія повинна забезпечувати своєчасне та точне поширення інформації, необхідної для виконання завдань;

- моніторинг – постійна оцінка та покращення системи внутрішнього контролю.

COSO Framework широко використовується компаніями для відповідності вимогам законодавства, таким як SOX, а також для покращення управління ризиками та підвищення прозорості бізнесу.

SOX (Sarbanes-Oxley Act of 2002) [4] – це закон США, ухвалений у 2002 році після великих корпоративних скандалів. Його мета – підвищити прозорість фінансової звітності та захистити інвесторів від шахрайства.

Основні вимоги SOX:

- керівники компанії повинні особисто підтверджувати точність фінансової звітності. Вони несуть відповідальність за впровадження та підтримку системи внутрішнього контролю;

- компанії зобов'язані щорічно оцінювати та повідомляти про ефективність своїх систем внутрішнього контролю. Зовнішній аудитор має підтвердити цю оцінку;

- встановлює суворі вимоги щодо зберігання документів та покарання за їх знищення чи фальсифікацію;

- регламентує захист «інформаторів», які повідомляють про шахрайство або порушення.

SOX вимагає, щоб компанії використовували визнані framework для внутрішнього контролю, і COSO є найбільш популярним вибором. Компанії, що відповідають COSO, зазвичай відповідають вимогам SOX.

В східних країнах корпоративна безпека охоплює не лише заходи протидії шахрайству, збереження активів компанії, а й захист від зовнішніх загроз, таких як кіберзагрози, політичні та економічні ризики. Такі заходи включають:

- створення комплексних систем внутрішнього контролю, що враховують не тільки традиційні аспекти фінансової безпеки, але й кібербезпеку, моніторинг і контроль за діяльністю персоналу, фізичну безпеку;

– оцінку та моніторинг юридичних, регуляторних та економічних ризиків на основі зібраної інформації про зміни в законодавстві, міжнародних угодах, а також змінах у технологічних і ринкових тенденціях.

У країнах Сходу, таких як Китай, Японія та Південна Корея, існує тісна взаємозалежність між системами внутрішнього контролю та корпоративним управлінням. Наявність чітко визначених законодавцем вимог щодо внутрішнього контролю, антикорупційних заходів та боротьби з відмиванням грошей робить комплаєнс обов'язковим для компаній, що працюють на цих ринках.

Іноземні компанії, що виходять на ринки Китаю, Японії чи інших країн Сходу, повинні враховувати вимоги не тільки національних законів, а й міжнародних стандартів комплаєнсу, таких як Закон про іноземні корупційні практики США (FCPA) [5] та Закон про боротьбу з відмиванням грошей [6].

На основі проведеного дослідження можна говорити, що інтеграція системи контролю за діяльністю компанії, з особливою увагою до персоналу є одним з обов'язкових елементів розвитку міжнародної діяльності компанії. Відсутність такої системи створює проблеми для компаній при виході та функціонуванні на міжнародних ринках, а в деяких випадках навіть порушує законодавство.

Література:

1. Verizon Data Breach Investigations Report (DBIR) 2023. URL: <https://s3.amazonaws.com/cms.ipressroom.com/354/files/20242/2023-data-breach-investigations-report-dbir.pdf> (access date: January 31, 2025).
2. Occupational Fraud 2024: A Report to the Nations. URL: <https://www.acfe.com/-/media/files/acfe/pdfs/rtnn/2024/2024-report-to-the-nations.pdf> (access date: January 31, 2025).
3. COSO Internal Control – Integrated Framework. URL: <https://www.coso.org/Pages/ic.aspx> (access date: February 02, 2025).
4. Sarbanes-Oxley Act of 2002 (SOX). URL: <https://www.congress.gov/bill/107th-congress/house-bill/3763/text> (access date: February 02, 2025).
5. Foreign Corrupt Practices Act. *United States Department of Justice*. URL: <https://www.justice.gov/criminal-fraud/foreign-corrupt-practices-act> (access date: February 02, 2025).
6. Money Laundering Control Act of 1986. *Congress Of The United States*. URL: <https://www.congress.gov/bill/99th-congress/house-bill/5172/text> (access date: February 02, 2025).

ЗМІСТ

**СУЧАСНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА
СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ
НА МІКРО -, МЕЗО - ТА МАКРОРІВНЯХ**

СЕКЦІЯ

НАГАЄВ В.М., КУСКОВА С.В.

Кластерна організація агробізнесу за методичним супроводом професора Г.Є. Мазнева 15

АНДРОС С.В.

Фінансова стійкість як необхідна умова стабільності функціонування сільськогосподарських підприємств в умовах повоєнного відновлення економіки 20

БУТРИМЕНКО Р.М.

Інструменти стратегічного планування для стійкого розвитку підприємств 24

ГАЦЬКО А.Ф., СМІГУНОВА О.В.

Стан та перспективи розвитку галузі молочного скотарства в Україні..... 27

ГУТОРОВ О.І.

Стратегічне планування розвитку сільських територій: поняття, класифікація та його специфіка..... 30

ІЛЯШЕНКО С.М., ІЛЯШЕНКО Н.С.

Ризики в маркетинговій логістиці інноваційної продукції..... 35

ІЩУК С.О., МУДРИЙ В.П.

Динаміка розвитку переробної промисловості в Україні: виробничі та зовнішньоекономічні аспекти 37

МАРЕНИЧ Т.Г.

Ключові напрями забезпечення модернізації вітчизняного тваринництва у відповідності із сучасними вимогами в менеджменті аграрних підприємств..... 40

БАБЕЦЬ І.Г.

Стратегічне управління сталим розвитком регіонів
на основі потенціалу агломерацій в Польщі..... 184

ЄВСЄЄВА О.О., ГОЛОВАШ О.В.

Вплив циркулярної економіки на сталий розвиток:
економічна, екологічна та соціальна складові..... 189

ПАРХОМЕНКО Н.О., АНТОНЕНКО М.С.

Принципи стратегічного управління
економічною безпекою аграрних компаній..... 192

СКОПЕНКО Н.С., СЕВЕРИНА І.В.

Стратегії розвитку компаній в умовах сучасних викликів..... 196

ВИШНЕВСЬКА М.К., КРАМАРЕНКО А.В.

Основні аспекти взаємозв'язку інноваційної стратегії
та стратегії розвитку вітчизняних промислових підприємств..... 200

ВОРОНЮК Є.В.

Управління корпоративною безпекою як чинник
стратегічного розвитку міжнародної діяльності компаній 203

ГАЛЮК І.Б., ПУШКО А.А.

Управління розвитком персоналу
як рушійна сила розвитку медичних закладів 207

КОСТРИЦЬКА А.Е., ЦЕХАНОВИЧ І.В.

Соціальна відповідальність агробізнесу як інструмент
забезпечення сталого виробництва у рослинництві..... 209

ЛИТВИНЕНКО Д.І., ГРИГІР С.І.

Формування механізму гарантування економічної
безпеки підприємства в умовах воєнних викликів і загроз..... 212

ЛІНЬКОВ О.О., ЛІНЬКОВА О.Ю.

Управління соціально-економічними системами на всіх рівнях 215

МАЙБОРОДА М.М.

Важливість емоційного інтелекту
для людей на керівних посадах..... 218

ПЛАХТИРЯ Є.А.

Адміністрування формування внутрішнього середовища:
виклики та перспективи для медичних закладів..... 221

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

МАТЕРІАЛИ ІХ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(присвячена пам'яті професора
Григорія Євтієвича Мазнева)

Частина 1

Державний біотехнологічний університет

Відповідальна за випуск – *Ю.М. Сагачко*

Редактори: *С.О. Заїка, В.М. Нагаєв, О.В. Грідін*

Підписано до друку 12.03.2025.

Формат 60 × 84 ¹/₁₆. Папір офсетний.

Гарнітура Garamond. Офсетний друк.

Умовн. друк. арк. – 50,1. Наклад – 300 прим.

Видавництво ТОВ «Стильна типографія»

61002, м. Харків, вул. Чернишевська, 28 А

Тел.: (057) 754-49-42

E-mail: zebraprint.zakaz@gmail.com

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

серія ДК № 4863 від 12.03.2015 р.